



LES VACUNES DE LA COVID-19: EL NOU APARTHEID

Després de sis mesos de vacunació massiva, el 44% de les dosis han estat subministrades en països d'ingressos alts. Per contra, aquells Estats considerats de renda baixa tan sols han subministrat el 0,4%. Un fet que evidencia les enormes desigualtats que existeixen a l'hora d'accedir a les vacunes.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha informat sobre el descens dels contagis de Covid-19 en l'àmbit mundial per sisena setmana consecutiva. Per part seva, els morts amb Covid-19 també han disminuït, en aquest cas, per cinquena setmana. Molts països semblen haver deixat enrere la pitjor part de la pandèmia. L'aixecament gradual de les restriccions, així com l'avanç en els plans de vacunació són una prova d'això. A Espanya, sense anar més lluny, els índexs d'incidència del virus són molt inferiors en comparació amb uns mesos enrere, especialment en aquells grups d'edat més vulnerables i que constitueixen el gruix de la població vacunada. La situació sembla ser tan bona i esperançadora a Espanya que la premsa obria aquesta setmana posant el focus sobre la consideració, per part d'algunes autoritats polítiques, de vacunar als jugadors de la Selecció Espanyola de Futbol, amb la finalitat que puguin disputar l'Eurocopa sense riscos.

Desigualtats en la distribució de les vacunes

Les dades llançades per l'OMS són, efectivament, esperançadors, perquè mostren que les vacunes aprovades i distribuïdes són eficaces, no impliquen, segons la mateixa Organització, que ens trobem més voltes d'erradicar la pandèmia. La veritat és que, després de sis mesos de vacunació massiva, el 44% de les dosis han estat subministrades en països d'ingressos alts. Per contra, aquells Estats considerats de renda baixa tan sols han subministrat el 0,4%. De fet, mentre les xifres de contagiats i morts en l'àmbit mundial disminueixen, en determinades regions com Àfrica, Amèriques i el Pacífic Oriental han continuat augmentant. Això no fa més que evidenciar les enormes desigualtats que existeixen a l'hora d'accedir a les vacunes entre aquells països amb



més recursos i aquells en situacions més desfavorables¹.

S'estima que, entre les dosis ja adquirides i les assegurades, el Canadà podria vacunar al total de la seva població fins a cinc vegades. Els Estats Units, el Regne Unit, l'Unió Europea, Austràlia, Nova Zelanda i Xile podrien fer-ho, com a mínim, dues vegades. Aquest desfasament contrasta amb la situació en aquells països considerats d'ingressos mitjans i baixos, els acords dels quals amb les farmacèutiques els garantien el subministrament del 32% del total de les dosis i amb el qual han de vacunar al 84% de la població mundial. A l'Àfrica subsahariana, per exemple, s'estima que la majoria de països no hauran vacunat al gruix de la seva població fins a 2023 o, fins i tot, 2024. La reserva de les dosis per part dels països més avançats obliga els més pobres a esperar que es produeixin més dosis, les quals, donada la seva escassetat, tenen un preu molt major a les adquirides pels països rics. Per exemple, Sud-àfrica ha de desemborsar més del doble del que ha pagat l'Unió Europea per cada dosi de la vacuna AstraZeneca.

Aquestes desigualtats tindran conseqüències desastroses. Un estudi de la Northeastern University de Boston afirma que si les primeres 2.000 milions de dosis de vacunes -fins ara s'han subministrat uns 1.500 milions- es distribuïssin proporcionalment a les xifres de població dels països, el nombre de morts podria reduir-se en un 61%².

El mecanisme COVAX no està funcionant

¹ Naciones Unidas, (2021). *Seis meses de vacunación Covid-19: Países de altos ingresos 44% de dosis; naciones de renta baja 0,4%*. UN News.

² Madlen, Davies; Furneaux, Rosa, (2021, 9 febrer). *La próxima crisis: el "apartheid" vacunal nos pone a todos en peligro*. El País.

La distribució desigual de les vacunes per a la Covid-19 no va impedir la creació del Mecanisme d'Accés Global a les Vacunes Covid-19, més conegut com a COVAX. El COVAX neix l'abril de 2020 com una iniciativa mundial, l'objectiu de la qual és el lliure accés a la vacunació per part de totes les persones del món. El seu lema és: "ningú estarà fora de perill fins que tots estiguem fora de perill". COVAX compta amb prop de 70 països contribuents d'un total de 190 països participants i el repartiment de les dosis és, a priori, equitatiu i proporcional a la població de cada país³.

No obstant això, com és deduïble de l'esmentat fins ara, el COVAX està molt lluny de complir amb el seu principal objectiu. Avui dia, el nombre de dosis distribuïdes a través d'aquest mecanisme ronda els 70 milions i han estat destinades a 124 països. Les farmacèutiques semblen més interessades a donar prioritat als països amb major capacitat adquisitiva. En aquesta línia, el febrer de 2021, Pfizer/BioNTech havia garantit tan sols el 2% de la seva producció al COVAX. Per part seva, el director de l'OMS, Tedros Adhanom Ghebreyesus, ha instat les farmacèutiques a comprometre el 50% de la seva producció al COVAX. Al mateix temps, el retard en els lliuraments per part de les farmacèutiques ha propiciat que molts països occidentals hagin recorregut a la seva part de les vacunes del COVAX, amb la finalitat d'accelerar els seus plans de vacunació. Això ha dificultat encara més l'accés a les vacunes per part dels països menys desenvolupats, la qual cosa ha obligat, als pocs que li ho poden permetre, a recórrer a vacunes que encara no han estat aprovades -excepte per a ús

³ Byanyina, Winnie, (2021, 6 febrer). *Estamos ante un apartheid mundial de vacunas: la vida de las personas debe estar por encima de los beneficios*. El Diario.



d'emergència- per l'OMS com la vacuna Sinopharm xinesa o els Sputnik V russa. Al mateix temps, comença a observar-se un creixent mercat de vacunes falsificades.

Reflexions finals

En suma, la distribució de les vacunes s'ha convertit en una nova forma de segregació per part del Nord o els països més avançats del Sud i sofert per aquells països amb baixos nivells de desenvolupament. Un nou apartheid que, segons les autoritats, no servirà per a protegir els països més avançats. Seguint el lema del COVAX, les autoritats sostenen que mentre el virus continuï circulant, aquest continuarà mutant. Això no sols posa en risc a aquelles persones que no estiguin immunitzades, sinó que pot afectar també l'efectivitat de les vacunes que estan sent distribuïdes.

Al mateix temps, no tots els països més desenvolupats poden permetre's una catàstrofe sanitària en aquelles regions més afectades per la pandèmia. Almenys no en un món globalitzat. Aquest és el cas de la Xina amb Àfrica, per exemple. Àfrica no sols és un dels majors proveïdors de petroli a la Xina, sinó que també és la llar de més

d'un milió de xinesos. Un estancament econòmic en determinats països d'Àfrica fruit de la crisi sanitària afectaria negativament l'economia xinesa. El president Xi Jinping va prometre als països africans que la Xina distribuirà la seva vacuna en el continent. No obstant això, veient les xifres de vacunació a Àfrica avui dia, no sembla que les dosis xineses per als africans estiguin arribant - els ciutadans xinesos en països com Uganda sí que les han rebut-.

Sembla mentida que els països més avançats ignorin a Àfrica i a altres regions més desfavorides davant una de les majors catàstrofes sanitàries de la història recent. Europa mai ha donat senyals d'assumir la seva gran part de responsabilitat respecte de la misèria a Àfrica. Aquesta vegada, Europa tornarà a ser responsable de les conseqüències de la Covid-19 a Àfrica, juntament amb molts altres països rics. No obstant això, mentre els fluxos de migrants africans que arriben a Europa no cessen, el debat en el continent europeu segueix sense anar més enllà de com repartir les quotes d'acolliment. Una vegada més s'ha deixat a Àfrica de costat i, lamentablement, no hi ha indicis que vagi a ser l'última.

Dani Thormann, equip d'ANUE





Publicat per:



**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:



**Generalitat
de Catalunya**

L'ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades per els seus col·laboradors.

Referències:

Byanyina, Winnie, (2021, 6 febrer). *Estamos ante un apartheid mundial de vacunas: la vida de las personas debe estar por encima de los beneficios*. El Diario.

https://www.eldiario.es/internacional/theguardian/apartheid-mundial-vacunas-vida-personas-delante-beneficios-economicos_129_7184652.html

Madlen, Davies; Furneaux, Rosa, (2021, 9 febrer). *La próxima crisis: el "apartheid" vacunal nos pone a todos en peligro*. El País. <https://elpais.com/planeta-futuro/2021-02-08/la-proxima-crisis-de-la-covid-el-apartheid-vacunal-nos-pone-a-todos-en-peligro.html>

Naciones Unidas, (2021). *Seis meses de vacunación Covid-19: Países de altos ingresos 44% de dosis; naciones de renta baja 0,4%*. UN News. <https://news.un.org/es/story/2021/06/1492972>